Jeronimas Laucius

TOLIMI KRAŠTAI – ARTIMI GYVENIMAI

Europos Komisija

TAIP SUKASI PAGALBOS RATAS

– Kai dirbome mokyklos sode, aš pamiršau savo kuprinę, o ten – ir knygos, ir mobilusis telefonas, – susirūpinusiu balsu kreipėsi į mokytoją Agnė ir nušlubčiojo link klasės durų.

– Palauk, Agne, – sustabdė ją mokytoja. – Juk tu grįždama užsigavai koją, tau sunku bus eiti. Gal kas pagelbėtų – nubėgtų atnešti jos kuprinės, – kreipėsi nužvelgdama trečiokus.

– Juk lyja... – kažkas numykė iš galinių suolų.

– Aš tai galiu, – pakėlė ranką Saulius. – Man visai nesunku.

– Argi nebijai lietučio? – paklausė mokytoja.

– Bijau tik, kad sulis Agnės knygas ir naują telefoną, – šūktelėjo skubiai užverdamas klasės duris Saulius.

Agnė padėkojo mokytojai ir vėl atsisėdo į savo suolą.

– Dėkoti reikia Sauliui. Jis net nepabūgo lietaus, kuris matau įsismarkauja, – žvilgtelėjusi pro langą, pasakė mokytoja ir, kiek pagalvojusi, tęsė: – Padėti vienas kitam yra ne tik gražu, bet ir svarbu. Todėl per šią klasės valandėlę ir pasikalbėkime apie tai.

– Kai šį pavasarį mes buvome išvykę į ekskursiją, aš tik tuomet apsižiūrėjau, kad namuose pamiršau piniginę. Draugai sudėjo po keliasdešimt centų ir aš galėjau kartu su visais papietauti. Buvo ir labai skanu, ir smagu. O juk be tos draugų pagalbos būčiau likusi iki pat vakaro alkana. Kai kitą dieną aš norėjau visiems grąžinti centus, jie neėmė, sakė, kad nereikia, kad tą kartą jie man padėjo, o kitą kartą, ištikus bėdai, aš padėsiu jiems. Štai kaip! – prisimindama gautą pagalbą džiaugėsi Rita.

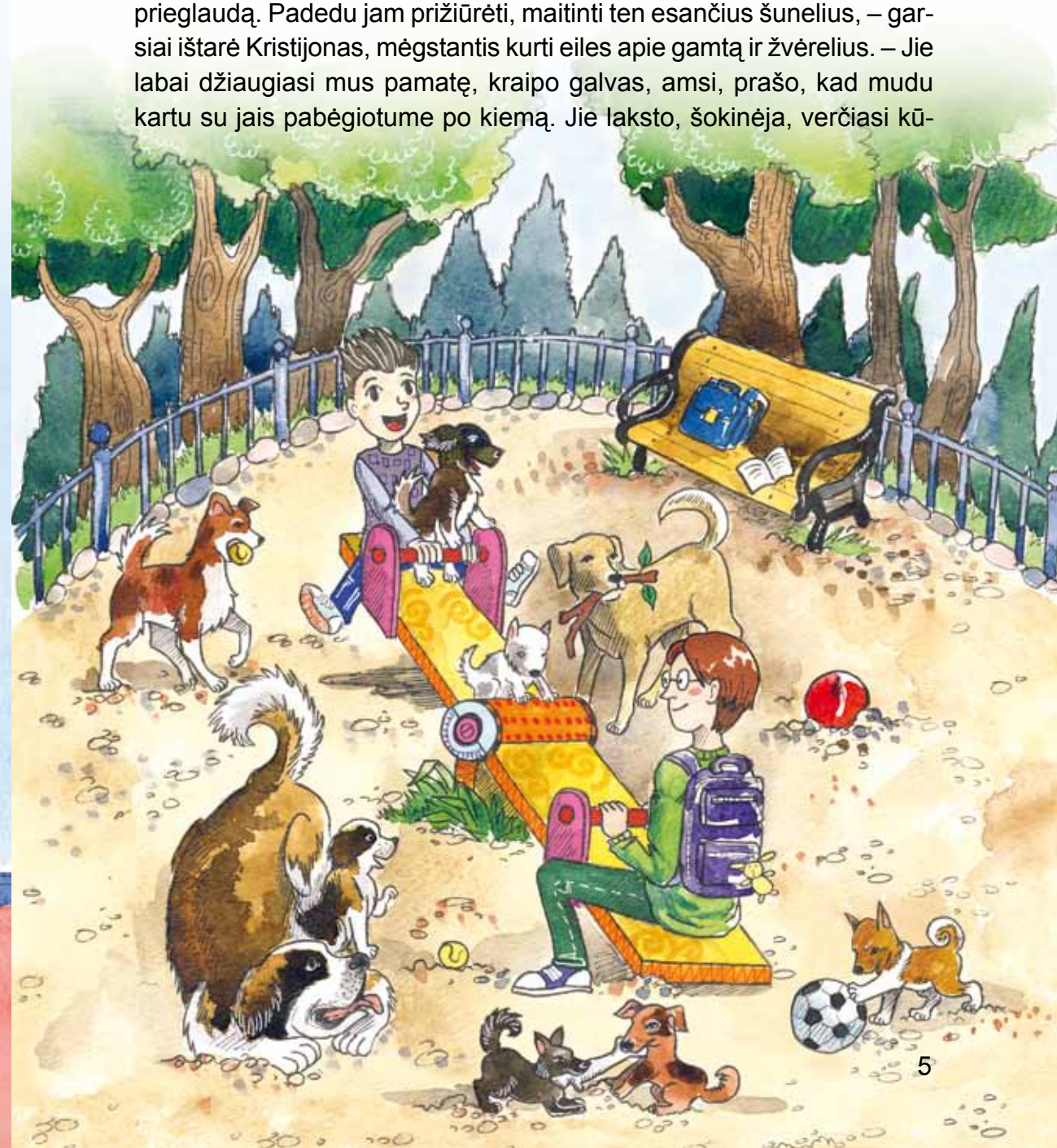
– O tau pačiai ar yra tekę padėti kitiems? – pasiteiravo klasės seniūnas Rokas.

– Net kasdien, – kilstelėjusi galvą, atsakė Rita. – Mūsų kaimynė ponia Ona yra neįgali. Ji nuo ryto ligi vakaro namuose būna viena. Aš po pamokų kasdien užbėgu pas ją, padedu paruošti pietus, papasakoju mokyklos naujienas, paklausiu apie sveikatą, kartais, jei reikia, parnešu ir vaistų. Ji labai džiaugiasi, kad aš ją

lankau, sako, kad jai ir diena ne taip prailgsta, ir nuotaika, net sveikata, nuo to pagerėja. – Paskui, kiek patylėjusi, mergaitė pridūrė: – Ir man pačiai būna gera, kad ją galiu pradžiuginti, jai padėti. Po to, sėdus prie knygų, rodos, mokytis lengviau, smagiau, tarsi ne aš jai, o ta kaimynė man padeda, mane džiugina.

– O mes su vyresniuoju broliu dažnai nueiname į beglobių gyvūnų prieglaudą. Padedu jam prižiūrėti, maitinti ten esančius šunelius, – garsiai ištarė Kristijonas, mėgstantis kurti eiles apie gamtą ir žvėrelius. – Jie labai džiaugiasi mus pamatę, kraipo galvas, amsi, prašo, kad mudu kartu su jais pabėgiotume po kiemą. Jie laksto, šokinėja, verčiasi kū-

liais. Kartais mums pavyksta jiems surasti naujus šeimininkus! Aš labai džiaugiuosi, kad vėl turi savo namus, gerus draugus. Nesuprantu, kaip žmonės gali palikti gatvėje savo augintinius, išvaryti juos iš namų, kuriuos ištikimai saugojo. Visa laimė, kad atsiranda gailestingų, mylinčių gyvūnus žmonių, besirūpinančių tais beglobiais, padedančių išgyventi.

– Kitam padarytas geras darbas džiaugsmu sugrįžta jį padariusiajam, – kalbėjo mokytoja. – Ji dar norėjo kažką pasakyti, bet tuo metu prasivėrė klasės durys ir, nešinas Agnės kuprine, įžengė Saulius.

– Oho, kaip tu greitai sugrįžai! – nustebo mokytoja, iki sodo pora kilometrų, o tepraėjo vos dvidešimt minučių. Gal tu smarkiai bėgai?

– Ne, man vos išbėgus, sustojo automobiliu važiuojantis muzikos mokytojas. Kai jam paaiškinau, kodėl skubu, jis mane pavežė iki sodo, palaukė, kol aš suradau Agnės kuprinę, ir vėl atvežė atgal. Ir ačiū jam, nes po to labai įsismarkavo lietus, kad būtų galėję ne tik sušlapti knygos, bet ir išmanusis telefonas. O juk jis brangiai kainuoja. Būtų gaila.

Saulius padavė Agnei išgelbėtą nuo lietaus turtą ir atsisėdo į savo vietą. Agnė nuoširdžiai padėkojo ir paklausė:

– Sauliau, aš ne kartą mačiau, kaip tu mūsų parduotuvėje dėjai į ten pastatytus „Maisto banko“ konteinerius ką tik sau nusipirktas prekes:

sausainių, cukraus, arbatos, konservų. Dažnai tu net pasikalbėdavai su „Maisto banko“ darbuotojomis. Aš neišdrįsdavau jų užkalbinti, todėl noriu tavęs paklausti, apie ką jūs kalbėdavotės, ką jos tau pasakojo?

– Aš norėjau sužinoti, kam jos tą žmonių paaukotą maistą išdalina, kam visa tai bus skirta? Jos man ir pasakojo, kad nors metai iš metų gyvenimas pas mus ir gerėja, tačiau vis dar yra nemažai žmonių, kurie gyvena skurdžiai, kurie neišgali nusipirkti geresnio maisto, ne visada gali sočiai pavalgyti. Mes nesame turtuoliai, tačiau pasidalinti su mažiau turinčiais galime. Man pačiam šventinis tortas ar ledai nebūtų tokie skanūs, jei pats kimščiau sau į burną, kuo nors nepasidalinęs su kitais.

– O aš esu skaičiusi, kad kitose šalyse žmonės gyvena žymiai, net nepalyginamai, vargingiau nei mes, – vienu atokvėpiu išpyškino visažinė Miglė ir parodė savo atverstą knygą. – Pasaulyje yra milijonai žmonių, kuriems trūksta maisto, vaistų, net ir geriamo vandens. Jei jiems nepadėtų turtingesnės valstybės, žmonės ten dar labiau kentėtų.

© UNICEF Lietuva

Kurį laiką klasėje buvo tylu. Kiekvienas turėjo apie ką pamąstyti.

– Sauliau, – staiga kreipėsi į savo suolo draugą Kęstutis. – Juk tavo tėtis dirba gydytoju Afrikoje. Jis, kiek žinau, yra apkeliavęs pusę pasaulio, ir galėtų mums daug papasakoti apie tai, apie ką čia kalbėjomės. Juk sakei, kad dabar jis grįžęs į namus. Paprašyk jo, kad į kitą klasės valandėlę ateitų pas mus. Būtų įdomu ir naudinga išgirsti, kaip ten gyvena žmonės, mūsų bendraamžiai vaikai.

Saulius pritariamai linktelėjo galvą ir pažadėjo paprašyti. Mokytoja apsidžiaugė tokiu sumanymu ir visi, dar net neišsiskirstę, jau ėmė laukti būsimo susitikimo.

TOLIMI KRAŠTAI – ARTIMI GYVENIMAI

Praėjo savaitė ir nekantriai lauktas susitikimas įvyko. Kartu su mokytoja įėjęs į klasę, Sauliaus tėtis pasisveikino su vaikais ir, vaikščiodamas tarp suolų, dalindamas pluoštą nuotraukų iš tolimų šalių, pradėjo savo pasakojimą:

– Aš nudžiugau, kai Saulius man perdavė jūsų kvietimą. Jau daug metų su kitais savo draugais iš Europos darbuojuosi įvairiose Afrikos, kitose pasaulio šalyse ir man svarbu, kad apie mūsų teikiamą pagalbą sužinotų kuo daugiau žmonių. Padėdami labiau, žymiai labiau, skurstantiems, mes ne tik atliekame bendražmogiškumo pareigą, bet ir patys tampame vieni kitiems atidesni, jautresni, dvasiškai stipresni.

> Padėdami labiau, žymiai labiau, skurstantiems, mes ne tik atliekame bendražmogiškumo pareigą, bet ir patys tampame vieni kitiems atidesni, jautresni, dvasiškai stipresni.

Jei mes, sužinoję apie tai, kad ir tolimiausioje šalyje vargsta milijonai žmonių, pajusime širdyje norą jiems padėti, tai visada pamatysime, kad reikia pagalbos, paramos ir šalia mūsų esantiems. Vadinasi, jei įvyks kokia nelaimė man, tau, ar kitam, būdami jautresni, patys sulauksime pagalbos ir iš kitų.

– O kaip jūs pirmą kartą sugalvojote vykti į tolimas šalis ir gydyti sergančiuosius? – paklausė Daiva. – Aš esu skautė ir taip pat stengiuosi, kiek galėdama, padėti kitiems.

– Prieš keliolika metų mūsų mieste siautė gripo epidemija. Viename darželyje susirgo daug vaikučių ir laikinai jį uždarė. Toms mamoms, kurios neturėjo kam patikėti prižiūrėti savo mažylių, teko pačioms likti su jais namuose. Dėl to keliose įstaigose sutriko normalus darbas, o viena mama negalėjo vykti į tarptautinę konferenciją, kur turėjo skaityti pagrindinį pranešimą.

Konferencijos organizatoriai į dešimtis šalių, net į Braziliją, Kanadą išsiuntė pranešimus, kad konferencija perkeliama į vėlesnį laiką. Ten žmonės taip pat turėjo keisti savo planus, grąžinti jau nusipirktus bilietus.

Tuokart aš supratau, kad mes gyvename susieti nematomais ryšiais, kad kartais įvykis viename pasaulio krašte, juo labiau jei tai būtų koks karinis konfliktas ar epidemija, gali aidu atsiliepti net tolimiausiuose kraštuose.

Kai aš anuomet laikraštyje perskaičiau apie Somalyje kenčiančius nuo bado ir ligų dėl nesibaigiančių karinių konfliktų ir didelės sausros žmones, mane tai labai sujaudino. Tuo metu Lietuva jau buvo tapusi Europos Sąjungos lygiateise nare. Aš žinojau, kad Europos Sąjun-

ga rūpinasi ne tik tuo, kad žmonės geriau gyventų savo krašte, bet ir stengiasi padėti toms šalims, kur vyksta kariniai konfliktai, stichinės nelaimės, kur žmonės kenčia nuo skurdo, bado.

Lietuva, įsijungusi į Europos Sąjungos šalių bendriją, taip pat tapo šalimi-donore, tai reiškia valstybe, kuri pagal galimybes padeda skurstančioms šalims. Taigi aš, kaip Lietuvos pilietis, kaip gydytojas, jaučiau pareigą vykti ten, kur galėčiau padėti žmonėms. Taip ir atsidūriau Šiaurės rytų Afrikoje, Somalyje.

Lietuva, įsijungusi į Europos Sąjungos šalių bendriją, tapo šalimi-donore.

Maža pasakyti, kad somaliečiai gyvena skurdžiau už europiečius. Per nuolatinius karinius konfliktus šalyje žuvo apie milijoną žmonių. Apie 1,5 milijono šios šalies gyventojų tapo pabėgėliais ir gyvena vildamiesi pagalbos pabėgėlių stovyklose. Tiems kenčiantiems nuo bado žmonėms neretai nėra kam suteikti net būtiniausios medicininės pagalbos. Daug žmonių gyvybių būtų išgelbėta, jei ta pagalba būtų laiku suteikiama, o vaikai būtų skiepijami ir nesusirgtų.

Skaudu matyti, kad nors gydytojai ir suskumba ištiesti pagalbos ranką, gydo sergančiuosius, tačiau gyventojai neturi maisto, švaraus vandens, nemoka asmens higienos taisyklių, ir dėl to gydytojų pastangos dažnai lieka bevaisės.

Dar skaudžiau, kai žmonės, jau pasveikę ir galintys ramiai auginti duoną, žūva, siaubiant kraštą nuolat puldinėjantiems ginkluotiems kariams.

Teikiama pagalba turi būti visapusiška, labai apgalvota. Kas iš to, jei badaujantiems skirtas maistas atitektų kariaujančioms grupėms, o pabėgėliams siunčiamos palapinės, kitos jiems būtinos prekės patektų ne jiems, o gobšiems prekiautojams. Reikia daug pastangų, kad teikiama pagalba pasiektų tik tuos, kam ji skirta.

Ir mes, gydytojai, pirmiausia turime atsirasti ten, kur mūsų labiausiai reikia – tolimuose kaimuose, gyvenvietėse, miesteliuose, kuriuose neretai nėra ir ligoninių, o ne dideliuose miestuose, kur ir taip maždaug yra kam pasirūpinti sergančiaisiais.

Europos Sąjunga koordinuoja visų Europos šalių teikiamą paramą.

Todėl Europos Sąjunga koordinuoja visų Europos šalių teikiamą paramą, rūpinasi, kad ji patektų labiausiai jos laukiantiems.

Įveikti sunkumus, sukeltus ir stichinių nelaimių, ir karinių konfliktų, neišsivysčiusioms šalims padeda daugelis pasaulio valstybių, tačiau Europos šalių teikiama pagalba yra didžiausia pasaulyje. Ji sudaro daugiau kaip pusę visos humanitarinės pagalbos.

Vien 2012 metais pagalba buvo suteikta 122 milijonams žmonių, daugiau nei 90 Europos Sąjungai nepriklausiančių šalių visame pasaulyje.

Ypatingai tai buvo reikalinga Haityje, kur 2010 metais įvyko baisus žemės drebėjimas, Libijoje, kur po 2011 metų karinio konflikto daug žmonių tapo pabėgėliais, liko be pragyvenimo šaltinių, Pakistane, kur 2010 metais po musoninių liūčių daug žmonių nukentėjo nuo potvynio. O šiuo metu pagalba labai reikalinga Sirijai, kur nesibaigia kariniai konfliktai.

© UNICEF Lietuva

2014 metais dėl karinių konfliktų, stichinių nelaimių daugiau nei 50 milijonų žmonių yra priversti kentėti pabėgėlių dalią.

2014 metais dėl karinių konfliktų, stichinių nelaimių daugiau nei 50 milijonų žmonių yra priversti kentėti pabėgėlių dalią. Tarp jų daug moterų ir vaikų. Visame pasaulyje daugiau nei milijardas žmonių gyvena ypač skurdžiai.

– Aš įdėmiai klausiausi jūsų ir galvoju štai apie ką, – įsiterpė Daiva. – Mano senelės kaime sudegė kaimynų namas, tai visas kaimas draugiškai jiems padėjo pastatyti naują. O dabar svarstau, ar to kaimo žmonės būtų savanoriškai atstatę namą kur nors kitame kaime, ar net kitame rajone. Taigi aš ir noriu jūsų paklausti, ar žmonės, patys gyvendami nelabai turtingai, sutinka padėti kitų šalių vargšams, kurių mes nepažįstame, su kuriais galbūt niekada nesusitiksime?

Sauliaus tėtis kurį laiką susimąstęs žingsniavo tarp suolų, paskui išlėto, lyg ieškodamas atmintyje kažko svarbaus ir reikalingo, tęsė:

– Manau daug kas esate skaitę Kiplingo aprašytą nuotykių istoriją apie žvėrių išaugintą berniuką vardu Mauglis, ar matę pagal tą knygą sukurtą filmą. Galiu paminėti daug knygų, filmų, spektaklių herojų, kurių mes gyvenime niekada nesame sutikę, bet juos tų knygų, filmų dėka laikome tikrais savo draugais, juos nuolat prisimename, užjaučiame. Jų likimai mus jaudina, daro jautresnius, atidesnius, kartu ir laimingesnius.

Yra tik viena tikra vertybė – tai žmogaus ryšys su kitu žmogumi.

A. de Sent Egziuperi

Mūsų pažįstamųjų ratas neapima vien tik artimųjų, kaimynų, bendramokslių, o plečiasi ir susitinkant su šimtais naujų žmonių iš perskaitytų knygų, interneto, televizijos ekranų. Įžymus prancūzų rašytojas, „Mažojo princo“ autorius Antuanas de Sent Egziuperi rašė: „Yra tik viena tikra vertybė – tai žmogaus ryšys su kitu žmogumi.“

Neseniai televizijos žiniose buvo parodytas siužetas apie mažą mergaitę, kuriai reikėjo skubios sudėtingos operacijos, kainuojančios bemaž 100 tūkstančių eurų. Nei tos mergaitės tėvai, nei tos šalies ligoninės tokių pinigų neturėjo ir ligonė būtų buvusi pasmerkta. Tos pažįstamos tik iš televizijos ekrano mergaitės likimas sujaudino tūkstančius žmonių,

ir į nurodytą sąskaitą netrukus suplaukė reikalinga pinigų suma. Taip mergaitė buvo išgelbėta.

Tie jos gelbėtojai – paprasti žmonės. Jie, pervesdami pinigus į gydymo sąskaitą, atsisakė kažko sau, ką būtų nusipirkę, įsigiję: naujų batukų, naujos kepuraitės, dar vieno žaislo ar kitų daiktų, kurie būtų ne taip reikalingi, ne taip svarbūs, kaip tai mergaitei sveikata ir gyvybė. Taip reiškiasi mūsų žmoniškumas, mūsų supratingumas.

Net devyni iš dešimties europiečių pritaria, kad Europos Sąjunga skirtų humanitarinę pagalbą.

Taigi dabar, jau grįždamas prie Daivos klausimo, atsakau, kad europiečiai stengiasi būti bendražmogiški, jautrūs kitų nelaimėms. Net devyni iš dešimties europiečių pritaria, kad Europos Sąjunga skirtų humanitarinę pagalbą. Ir praėjusios ekonominės krizės metais žmonės tvirtai rėmė mūsų pastangas padėti neišsivysčiusioms šalims įveikti stichinių nelaimių, karinių konfliktų padarinius.

Televizija, spauda nuolat mus supažindina su vykstančiais pasaulyje kariniais konfliktais, su stichinėmis nelaimėmis, su nepakeliamais sunkumais, kuriuos turi išgyventi tolimų kraštų gyventojai. Sunku jaustis laimingam, žinant, jog kitose šalyse milijonai žmonių kenčia skurdą ir badą. Tolimi kraštai – artimi gyvenimai...

– Kai mes buvome maži, pirmokai, – dabar laikydamas save jau tikru vyru, žvaliu balsu prašneko Kristijonas, – kartą žaidėme karą ir bežaisdami iš tikro susipešėme. Gerai, kad pro šalį ėjo mano vyresnysis brolis ir greitai mus nuramino, sutaikė. Mes ėmėme draugiškai žaisti kitą žaidimą. Manau, kad karinių konfliktų kiltų mažiau, jei, kaip tuomet mano brolis, kažkas išmintingesnis imtų tas besiginčijančias, kariaujančias puses raminti, taikyti, aiškinti, jog karas atneša tik vargus ir nelaimes.

Sauliaus tėtis priėjo prie Kristijono, paglostė galvą ir pagyrė:

– Šaunuoliai, kad paklausėte vyresniojo ir vėl ėmėte draugauti. Jums susitaikyti padėjo tavo brolio protingi žodžiai. Ir Europa daro viską, kas įmanoma, kad karinių konfliktų kiltų kuo mažiau. Teikdami pagalbą, mažindami skurdą, mažiname ir tų karinių ginčų priežastis.

Gaudami galimybę mokytis rašto, skaityti, žmonės plečia savo akiratį, susipažįsta su pasaulio mokslo, kultūros pasiekimais, tampa geresni, taikingesni ir išmintingesni. Išsimokslinę žmonės jau gali ir patys sau padėti.

Gaudami galimybę mokytis rašto, skaityti, žmonės plečia savo akiratį, tampa geresni, taikingesni ir išmintingesni.

Už veiksmingą pagalbą Europos Sąjungai 2012 metais buvo skirta garbinga Nobelio premija. Visi gauti su premija pinigai atiduoti projektams. Pagal juos pagalbą gavo daugiau kaip 23000 vaikų Irake, Kolumbijoje, Ekvadore, Etiopijoje, Kongo Demokratinėje Respublikoje ir Pakistane. Jie galės mokytis, įgyti pagrindinį išsilavinimą, ugdytis, toliau lavintis.

Už veiksmingą pagalbą Europos Sąjungai 2012 metais buvo skirta garbinga Nobelio premija.

– Aš pažįstu daug savo bendraamžių, tačiau nežinau nė vieno vaiko, kuris nenorėtų mokytis. Juk mokykloje taip gera, gali sužinoti daug gyvenime reikalingų dalykų. Nejaugi tose šalyse vaikai kitokie, nenori mokytis? – trūktelėjusi pečiais paklausė klasės pirmūnė Laura.

– Daug kas iš besivystančių šalių gyvenimo mums, europiečiams, yra sunkiai suvokiama. Sakykime, Etiopijoje net 80 procentų gyventojų yra beraščiai. O visame pasaulyje dabar, XXI technikos, mokslo atradimų amžiuje yra milijardas žmonių, nemokančių skaityti ir net pasirašyti. Iš dalies taip yra todėl, kad daug žmonių, gyvendami uždarose bendruomenėse, iš kartos į kartą įprato prie to paties gyvenimo būdo, kuris nekito šimtus metų. O tai, kas nekinta, ilgainiui tampa gyvenimo norma. Žmonėms, nežinantiems kas yra elektra, telefonas, radijas, televizija, asmens higiena, skiepai, atrodo, jog viso to ir nereikia.

Pasaulyje yra net milijardas beraščių.

Įprasto vargingo gyvenimo norma pasikeistų, jei žmonės, mokėdami skaityti, sužinotų apie per šimtmečius žmonijos padarytus mokslo, kultūros atradimus, patys imtų naudotis tais pasiekimais.

Būti beraščiu – vadinasi, neturėti galimybės naudotis visu tuo žinių, mokslo, atradimų, pasaulio pažinimo turtu, kurį žmonija sukaupė per šimtus, tūkstančius metų.

Mokslininkai, kūrėjai, visų sričių specialistai dirbo, kūrė, kaupė, dalijosi savo atradimais vieni su kitais. Tai vyko tik rašto, knygų dėka, o milijardai beraščių liko tarsi tolimiausioje žmonijos praeityje.

Beraščius, bemokslius žmones galima palyginti nebent su tokiais vargšais, kurie būdami šalia didingų rūmų, pilnų visokių gėrybių, lieka prie atvirų vartų, lieka lauke svilinant saulei ar pliaupiant lietui.

Tie rūmai – tai ir yra mokslo, žinių, atradimų rūmai. Jie visai šalia – knygose, vadovėliuose, tačiau beraščiam visa tai tampa užrakinta rašto pažinimo raktu. Todėl Europa ir stengiasi, rūpinasi, kad kuo daugiau neraštingų žmonių išmoktų rašyti, skaityti. Taip sakant, gautų tuos rašto

pažinimo raktelius ir tuomet galėtų įžengti į visiems mums skirtus didingus žinių, mokslo, savęs ir gamtos pažinimo rūmus.

Europos švietimo projektų pagalbos dėka milijonai žmonių kasmet gauna pagrindinį ir profesinį išsilavinimą.

Daug galėčiau kalbėti apie tai, kaip mokslas iš esmės keičia žmonių gyvenimą, kaip Europos švietimo projektų pagalbos dėka milijonai žmonių kasmet gauna pagrindinį ir profesinį išsilavinimą, tačiau paminėsiu ir vieną pavyzdį apie žinių vertę.

Toje Afrikos šalyje, kur buvo daug beraščių, prieš keliolika metų Europos Sąjungos dėka buvo atidaryta pradinė mokykla. Joje mokėsi visi noriai, o vienas afrikietis taip užsikrėtė mokslo žiniomis, kad tęsė mokslą toliau, studijavo geologiją. Grįžęs į savo kraštą jis atrado, kad tie spalvoti grumsteliai, kurios ankščiau visi tik spardė kojomis, yra vertingi mineralai, ypač reikalingi, gaminant mobiliuosius telefonus. Ėmus eksportuoti tą vertingą žaliavą, praturtėjo ne tik to miestelio gyventojai, bet ir visas kraštas. Ko gero, dar didesnis turtas už gautus pinigus buvo tai, kad žmonėms tarsi atsivėrė akys. Jie suprato, kokia yra didelė mokslo, žinių vertė, kaip žinios keičia daugelio žmonių, visos šalies gyvenimą.

Kai man kartais tenka sugrįžti į tą patį miestelį, kur buvo atidaryta ta mokykla, aš kiekvieną kartą būnu maloniai nustebintas ten įvykusiais pokyčiais. Žmonės tampa vis laisvesni, darbštesni, turtingesni, o man, kaip gydytojui, ypač svarbu tai, kad jie tampa ir sveikesni. Jie rūpinasi kūno higiena, savo ir artimųjų sveikata, todėl didėja žmonių gyvenimo trukmė, mažėja mirtingumas, o labiausiai džiaugiuosi, kad auga sveikesni ir laimingesni vaikai.

Kad vaikai augtų sveiki ir laimingi, būtina, jog valstybės rūpintųsi ir pačios žemės sveikata. Jei žmonės neturės švaraus vandens, jei žemė bus užteršta fabrikų, gamyklų atliekomis, plis ligos, kils epidemijos.

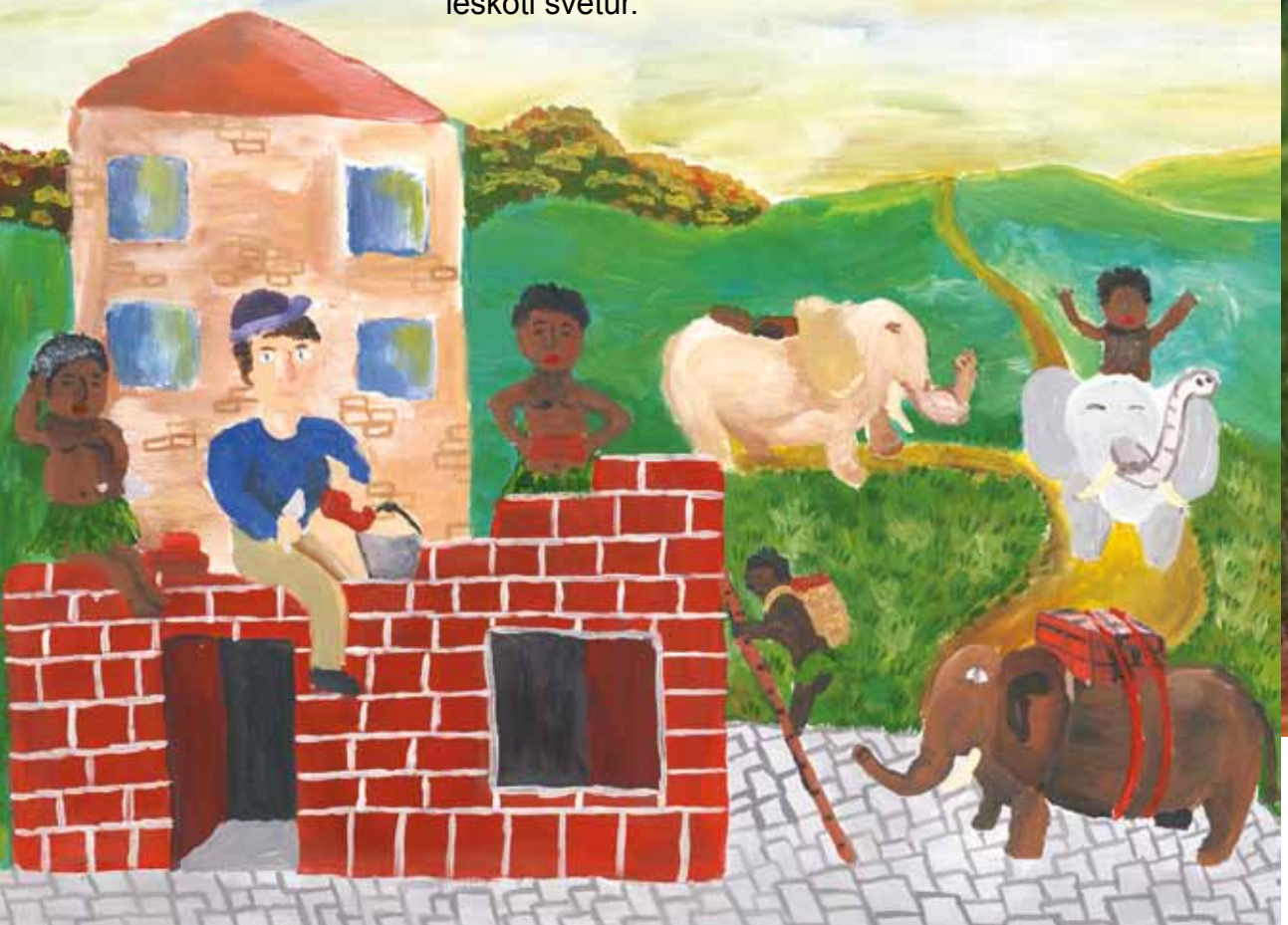
Kai 2014 m. Afrikoje kilo Ebolos ligos grėsmė, Europa ir visas pasaulis dar labiau susirūpino trečiojo pasaulio šalimis, jų švietimu, teikiama pagalba.

Žemė – žmonių planeta. Mūsų visų planeta, mūsų visų bendras rūpestis.

NORAS PADĖTI – JAU PAGALBOS PRADŽIA

– Kaip ir mano tėtis, norėčiau būti statybininkas. Įdomu, ar tokios specialybės darbininkai tose šalyse reikalingi? Štai tokius norėčiau statyti namus, pamokyti tos reikalingos profesijos tolimų šalių žmones, – rodė savo nupieštą svajonę klasės seniūnas Rokas.

– Dar ir kaip galėtum! – užtikrino Sauliaus tėtis. – Europos Sąjungos teikiamos pagalbos tikslai ir yra padėti ne vien tik maistu, būtiniausiais buitiniais daiktais ar pinigais, bet ir perteikti mūsų turimas žinias, mūsų patirtį, gebėjimus. Mes norime, kad patys tų šalių žmonės sugebėtų kurti gerovę savo krašte, kad jie turėtų darbo, o laimės nereikėtų ieškoti svetur.

Prieš keliolika metų viename Somalio pajūrio miestelyje Europos lėšomis buvo pastatyta žuvies perdirbimo gamykla, nutiestas kelias į šalies gilumą. Miestas galėjo augti, plėstis. Žmonės turėjo darbo, vėliau jau patys pasistatė kitą gamyklą. Šalia pradinės mokyklos buvo įsteigta vidurinė profesinė mokykla.

Kai į tą miestelį aš vėl atvažiavau, sunku buvo jį beatpažinti. Pasikeitė, išaugo pats miestas, pasikeitė ir patys žmonės, visas jų gyvenimas. Žmonės ne tik turėjo darbo, išmoko amatų, tapo turtingesni, laisvesni, bet ir patys galėjo padėti kitiems.

Vienas svarbiausių Europos Sąjungos pagalbos tikslų yra tai, kad tų šalių žmonės patys kurtų gerovę savo krašte.

© UNICEF Lietuva

Toks ir yra Europos Sąjungos pagalbos tikslas. To tikslo vedami europiečiai dirba, moko, patys mokosi įvairiose šalyse, kur dėl ilgamečio atsilikimo žmonės skursta, kur reikalinga pagalba ir parama. Linkiu tau, Rokai, ir visiems jums įgyvendinti savo svajones.

Trečiokai susidomėję klausėsi jaudinančio pasakojimo, žiūrinėjo nuotraukas iš tų tolimų šalių, kurios dabar jiems atrodė artimesnės, kaip ir artimesni tų žmonių gyvenimai, jų problemos bei viltys.

– Užaugusi aš ruošiuosi būti drabužių dizainere, siūti gražius, patogius darbužius. Kur benuvykčiau, išmokyčiau tai daryti ir tų šalių žmones. Nebereikėtų tuomet jiems pirkti brangių drabužių iš kitur, – matydama nuotraukose, kaip apsirengę skurstantys vaikai, įsisvajojo Agnė.

Agnės ir Roko pasėtos svajonės augo ir kitų trečiokų širdyse, piešdami kiekvienas tarsi žvelgė į savo ateitį.

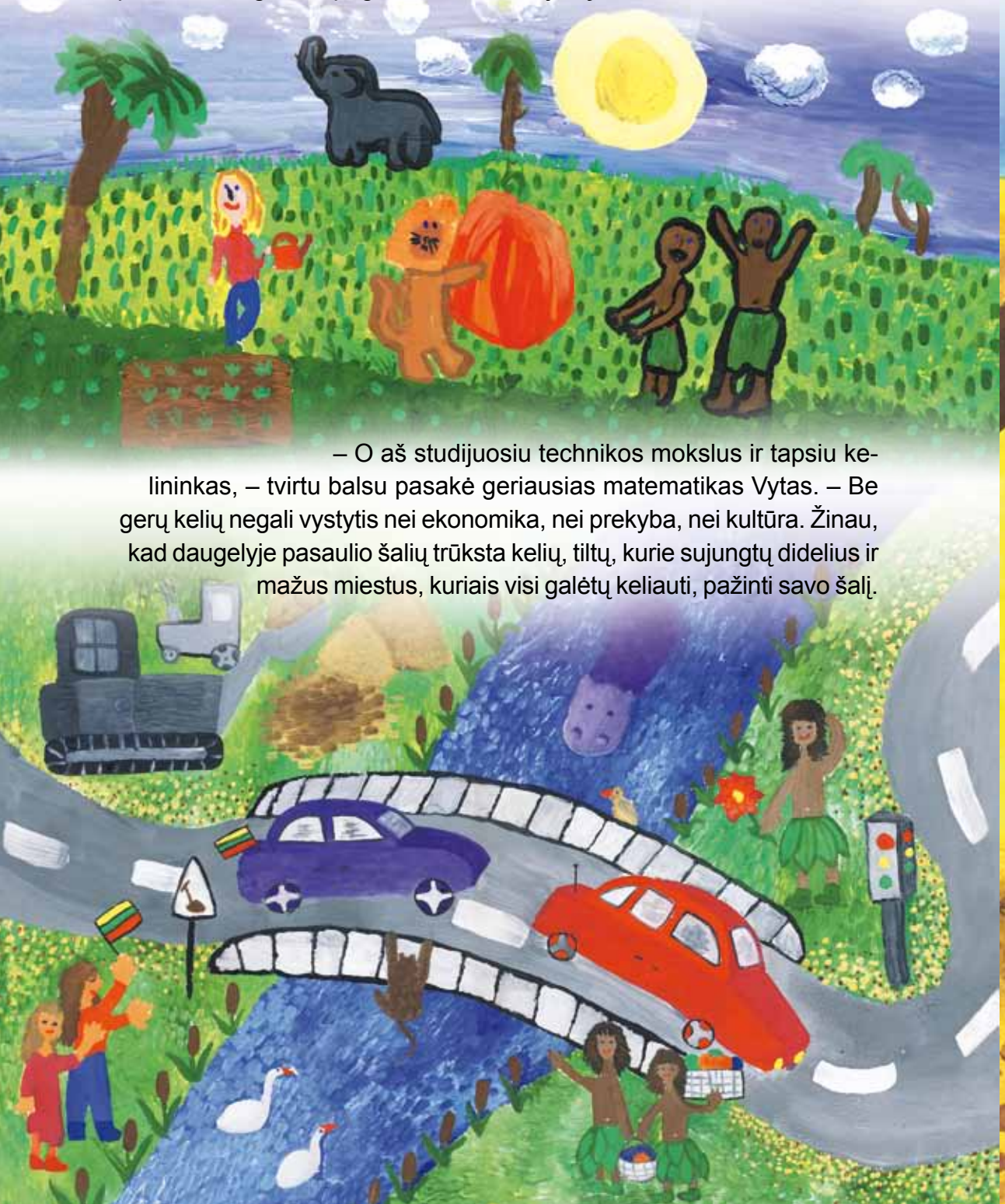
– Aš svajoju studijuoti teisės mokslus ir tapti politike, – prisipažino Laura. – Užaugusi ginsiu visų skurstančių žmonių teises, kad jų gyvenimas būtų geresnis ir gražesnis.

– O aš kursiu naujoviškas saulės baterijas ir kartu su tų šalių gyventojais statysiu ekologiškas saulės elektrines. Turėdami elektrą, jie nuo mažens galės žiūrėti televiziją, naudotis kompiuteriais, kondicionieriais ir visomis kitomis technikos naujovėmis, – kūrė savo ateities projektą Kristijonas.

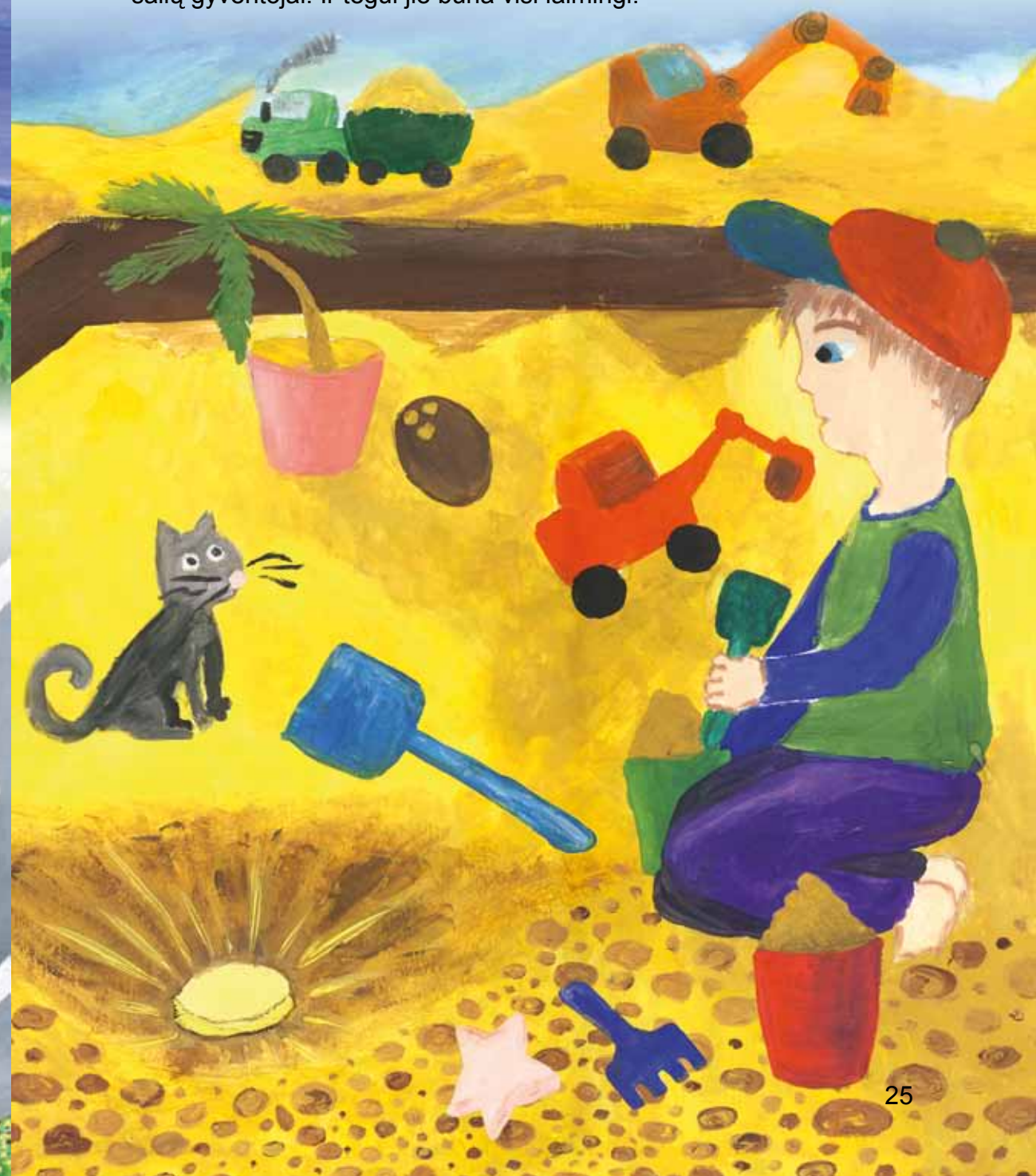

– Aš mėgstu auginti daržoves. Pririnksiu daug sėklų ir nuvykusi į tą šalį, kur trūksta maisto, prisodinsiu ten visokių daržovių ir mokysiu jas prižiūrėti, auginti, – pagarsino savo svajonę Rita.

– O aš studijuosiu technikos mokslus ir tapsiu kelininkas, – tvirtu balsu pasakė geriausias matematikas Vytas. – Be gerų kelių negali vystytis nei ekonomika, nei prekyba, nei kultūra. Žinau, kad daugelyje pasaulio šalių trūksta kelių, tiltų, kurie sujungtų didelius ir mažus miestus, kuriais visi galėtų keliauti, pažinti savo šalį.

– Aš būsiu geologas ir vyksiu į Afriką ar Pietų Ameriką ieškoti naudingųjų iškasenų. Skaičiau, kad pasaulyje yra dar labai daug neištyrinėtų kraštų, tikiu, kad ten, žemėje, guli daug neišnaudotų gamtos dovanų, – tęsė svajonių giją Saulius. – Tegul tais gamtos turtais naudojasi visi tų šalių gyventojai. Ir tegul jie būna visi laimingi.

– Aš tikriausiai būsiu rašytoja, – kiek raustelėjusi išsakė savo slaptą svajonę Daiva. – Kur benuvykčiau, aprašysiu tų žmonių gyvenimus, jų vargus. Skaitydami mano knygas, visoje Europoje žmonės dar labiau pažins tolimų kraštų gyvenimą, suvoks, kuo mes visi galime jiems padėti.

O tų šalių vaikams parašysiu knygą apie mūsų, Europos šalių, gyvenimą, kad jie siektų gyventi taip turtingai ir prasmingai, kaip gyvename Europoje mes patys.

Dar ilgai trečiokai dalijosi savo svajonėmis, kaip kiekvienas galėtų padėti skurstančių šalių gyventojams. Palikime juos, mintyse kuriančius savo ir kitų žmonių ateitį.

Eikime patys tais svajonių keliais. Svajonėse, darbuose, visuose savo siekiuose būkime laimingi, kūrybingi europiečiai, padedantys tokiais pačiais tapti ir kitų, tolimų tik geografiškai, bet artimų mintyse ir jausmuose kraštų žmonėms.

© UNICEF Lietuva

GUSTAVO KRYŽIAŽODIS

Mieli skaitytojai, Gustavo enciklopedijos TV laidos žiūrovai,

aš susidomėjęs perskaičiau šią knygutę apie draugišką žmonių ir valstybių pagalbą, kuri padeda išgyventi skurstantiems žmonėms, skatina mus pačius jaustis tikrais europiečiais. Bemąstydamas apie tai sudariau ir šį kryžiažodį.

Jūsų GUSTAVAS

HORIZONTALIAI:

1. Europos Sąjungos sostinė. Joje posėdžiauja ir Europos Sąjungos parlamentas.

5. Valstybės (ir Lietuvos), teikiančios pagalbą kitai valstybei, statusas.

6. Jis vyksta tuomet, kai dirbama kartu, kai pasidalijama tuo, ką turi vienas, bet neturi ar negali kitas.

9. Mokymas rašto, pažinti gamtą, pasaulį. Žinių perdavimas.

11. Jis kenčiamas, kai baigiasi maistas. Nuo jo gelbsti ir gerų žmonių pagalba.

13. Ištiesta ranka skęstančiam. Duonos kąsnis alkstančiajam. Vandens gurkšnis ištroškusiam – tai visad ji – bendražmoniškumo apraiška.

16. Visų mūsų noras, siekis, kad ji būtų visame pasaulyje.

17. Žmogus, su kurio tu draugauji.

18. Žmogus, neturintis namų.

20. Jausmas, gavęs dovaną.

21. Skurdžiausias žemynas, kuriam Europos Sąjunga skiria didžiausią paramą.

23. Ką derėtų padaryti susipykus su draugu.

24. Žmogus, nemokantis nei skaityti, nei rašyti.

VERTIKALIAI:

2. Jis padeda kitiems, dirba be atlygimo, skatinamas tik savo paties gerų norų.

3. Valstybė, esanti Azijos žemyne, kuri kenčia nuo nesibaigiančių karų, kuriai pagalbą teikia ir Lietuva.

4. Jis reikalingas, kad nebūtum alkanas. Deja, dar daug kam pasaulyje jo trūksta.

7. Dykuma Afrikos žemyne. Dėl klimato kaitos poveikio ji vis užima naujas žemes.

8. Jis kyla ne tik po stichinių nelaimių. Jį kenčia daugelis pasaulio šalių. Jis mažinimas suteikiant humanitarinę pagalbą.

10. Valstybė Afrikos šiaurėje, kurioje prieš keletą metų buvo nuverstas diktatorius.

12. Afrikos žemyno valstybė, kurioje daug metų nerimsta kariniai konfliktai.

14. Žmonės, kurie dėl karinių konfliktų priversti bėgti iš savo šalies.

15. Žmogus, kurio vardu skiriamas pasaulinės, jų tarpe ir taikos premijos. Ją yra gavusi ir Europos Sąjunga.

19. Kai ji atsiranda tarp draugų, jie nebendrauja, nesikalba, kai ji įsižiebia tarp valstybių, kartais kyla didelė žmonių nelaimė – karas.

22. Valstybė Amerikos žemyne, kurioje 2010 metais įvyko baisus žemės drebėjimas, žuvo tūkstančiai žmonių. Jai buvo suteikta humanitarinė pagalba.

ATSAKYMAI: 1. Briuselis. 2. Savanoris. 3. Afganistanas. 4. Maistas. 5. Donorė. 6. Bendradarbiavimas. 7. Sachara. 8. Skurdas. 9. Švietimas. 10. Libija. 11. Badas. 12. Sudanas. 13. Pagalba. 14. Pabėgėliai. 15. Nobelis. 16. Taika. 17. Draugas. 18. Benamis. 19. Nesantaika. 20. Džiaugsmas. 21. Afrika. 22. Haitis. 23. Susitaikyti. 24. Beraštis.

ISBN 978-609-431-058-4

UDK 087.5:364(1-775)
La447

Parengta ir išleista Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje lėšomis, 2014
Autoriaus nuomonė nebūtinai sutampa su oficialia Europos Komisijos nuomone

© Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje, 2014

TOLIMI KRAŠTAI – ARTIMI GYVENIMAI
Teksto autorius Jeronimas Laucius
Dailininkai: Jurgita Balkevičiūtė, Vievio meno mokyklos mokiniai
Fotonuotraukos iš UNICEF Lietuva archyvo
Leido UAB „Trys žvaigždutės“, Kalvarijų g. 159, LT-08313 Vilnius
SL 369. 2014. 2 sp. l. Tiražas 3500 egz.
Kalbos redaktorė Marija Stanionienė
Dizainerė Jelena Malinovskaja
tel./faks. (8 5) 276 2408, el. p. Jaronimasl@takas.lt, www.tryszvaigzdutes.lt
Spausdino AB „Spauda“, Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius, www.spauda.com